

Nr 347

Av herr **Wedén m. fl.**, *angående rätt till viss skattefri avsättning för utjämning av pensionskostnad, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 283 i Första kammaren)

Betingelserna för företagssparandet har under en följd av år gradvis försämrats. Till de faktorer, som verket i denna riktning, hör förutom vidtagna ändringar i reglerna för företagets beskattning vissa tekniska förhållanden, som har samband med den allmänna pensionsreformen. De senare har vad företagssparandet angår en betydande räckvidd.

Pensionsreformen påverkar direkt företagets avsättningar till pensionsstiftelser och -fonder samt sparandet i SPP och andra försäkringsinrättningar. Företagets avsättningar till pensionsstiftelser har beräknats uppgå till ca 600 milj. kr. årligen vid tiden strax före ATP:s genomförande. Större delen av detta sparande torde nu upphöra, även om vissa avsättningar kommer att ske i anslutning till de påbyggnader av ATP, varom särskilda överenskommelser träffats. Härtill kommer att de i pensionsstiftelserna avsatta medlen i viss utsträckning kommer att förbrukas för pensioner och successiv inbetalning i ATP-avgifter. Den årliga sparandeminskningen inom denna sektor blir alltså vida större än angivna 600 milj. kr. Dessutom skulle detta sparande, som tidigare stigit år efter år, säkert fortsatt att stiga om inte pensioneringssystemet omlagts. Uteblivandet av denna stegring innebär också ett sparandebortfall, som härrör från den nya pensionsordningen.

Vad angår det totala sparandet bör naturligtvis också hänsyn tagas till den fondavsättning, som sker inom ATP:s ram. Hur stor del av detta sparande, som kan komma företagen direkt till godo för finansiering av deras investeringar, sammanhänger delvis med hur återlåningen kommer att gestalta sig. Reglerna för återlåningen är enligt vår mening klart otillfredsställande och bör få en mera ändamålsenlig utformning.

De här angivna problemen i fråga om den nya pensionsordningens negativa verkningar på företagets sparande togs från vår sida upp vid fjolårets riksdag i de likalydande motionerna I: 484 och II: 555. Vi föreslog där, att en sådan ändring i skattelagstiftningen skulle kunna vidtagas, att rätt medgavs till skattefri avsättning till konto inom rörelsen för utjämning av pensionskostnad. Utredning borde ske i detta syfte.

Som utgångspunkt för vårt förslag tog vi fasta på det förhållandet, att den påfrestning på det interna företagssparandet, som nu uppkommer, sammanhänger med den ändrade periodisering av pensionskostnaderna, som den nya pensionsordningen (ATP) innebär. Vi påpekade, att den faktiska totala kostna-

den för upprätthållande av ett visst pensionssystem inte påverkas av den tekniska uppbyggnaden av systemet. I ATP-systemet uttages tämligen låga avgifter under systemets första tid. De låga avgifterna är en övergångsföreteelse. I fullfunktionsstadiet kalkyleras avgifterna bli 15 % av pensionsgrundad inkomst (motsvarande ca 10 % av totallönen). De avgifter, som uttages under ATP-systemets första år, är väsentligt lägre än de premier för ATP motsvarande pensionsförsäkring, som tidigare inbetalats till exempelvis SPP eller de avsättningar till pensionsstiftelse, som erfordrats för ett fullständigt trygghande av pensionsutfästelse före ATP:s tillkomst. ATP-avgifterna måste emellertid, som framhållits, successivt öka, och i princip är pensioneringskostnaderna desamma som enligt det förut tillämpade systemet. Skattelagstiftningen öppnar emellertid inte möjlighet för företagen att bokslutmässigt reservera medel för de ökade pensionsavgifterna. Det är t. ex. inte möjligt att som avdragsgill kostnad göra avsättningar av mellanskillnaden mellan en på rimliga förutsättningar i fråga om ränta, dödlighet m. m. baserad beskattning av pensionskostnaden för den under ett visst år intjänade ATP-rätten och den avgift, som samma år erlägges till ATP-systemet. I verkligheten kommer företagen att vara belastade med en pensionsskuld, som enligt gällande lagregler inte tillåtes belasta bokslutet och därför inte kommer att synas.

Slutsatsen av här förda resonemang måste, anförde vi vidare i motionerna, bli att företagen borde beredas möjlighet till avdragsgill reservation i boksluten för åstadkommande av en företagsekonomiskt riktigare periodisering av den pensionskostnad, som faktiskt svarar mot pensionsrätten i ATP. Det skulle kunna ske genom att företagen fick rätt att inom rörelsen avsätta medel till konto inom företaget för utjämning av pensionskostnaderna. Avsättningen skulle i princip få ske med belopp, som hålles under gränsen för en på rimliga antaganden beräknad faktisk kostnad för ATP-pension utöver den för året utgående avgiften till ATP. När ATP-systemet nått fullfunktionsstadiet och avgiften uppnått samma höjd som den beräknade faktiska kostnaden, så skulle naturligen all ytterligare avsättning upphöra. För att möjliggöra utjämningen av pensionskostnaderna borde emellertid avsättningarna kunna tagas i anspråk tidigare, nämligen för betalning av avgift till ATP. Företagen skulle då haft möjlighet att under ATP:s uppbyggnadstid täcka in och utjämna pensionskostnaden. Samtidigt skulle den eljest inträdande nedgången i företagssparandet så långt möjligt kunna undvikas.

Vi föreslog vidare, att som villkor för avdragsgill avsättning till konto för utjämning av pensionskostnad borde föreskrivas, att avsatta medel skulle komma till användning för pensionsändamål. Rätten till skattefri avsättning borde inte endast tillkomma aktiebolag utan alla rörelseidkare, som deklarerar inkomst enligt bokföringstekniska grunder.

Vårt yrkande om utredning av här angivna problem avslogs av riksdagens majoritet. Med hänsyn till angelägenheten att vidtaga åtgärder i syfte att främja

företagssparandet, d. v. s. i realiteten att motverka en eljest inträdande minskning av detsamma, anser vi oss böra ånyo fästa riksdagens uppmärksamhet på dessa problem. I den allmänna debatten om sparandet och de lämpligaste formerna härför, framfördes från vissa håll den åsikten, att det allmänna borde iaktta en viss återhållsamhet i fråga om åtgärder, som gynnar företagssparandet. I stället borde man försöka kanalisera en större del av sparandet till den öppna marknaden. *Teoretiskt* kan vissa skäl anföras för en sådan ståndpunkt, som den här refererade. Men behovet av ett ökat löpande sparande är redan nu så utpräglad, att detta enligt vår mening väger över. Risken att vi annars får ett totalt *lägre* sparande är uppenbar och härigenom skulle grunden för det fortsatta ekonomiska framåtskridandet undergrävas.

Vi hemställer därför med hänvisning till det förut anförda,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till nästa års riksdag om åtgärder i syfte att motverka den nedgång i för produktionsökningen väsentligt företagssparande som kan förutses inträda de närmaste åren som en följd av ATP-systemets införande. I första hand bör därvid prövas sådan ändring av skattelagstiftningen att rätt medgives till skattefri avsättning till konto inom rörelsen för utjämning av pensionskostnad enligt ovan angivna riktlinjer. Rätt till sådan avsättning skall tillkomma alla rörelser, oavsett företagsform, vilka deklarerar för inkomst enligt bokföringsmässiga grunder.

Stockholm den 25 januari 1962

Sven Wedén

C. W. Carlsson

Gustav Boija

Nr 348

Av herr **Hansson** i Skegrie **m. fl.**, om *ändrade bestämmelser för taxering av inkomst från jordbruksfastighet.*

(Lika lydande med motion nr 279 i Första kammaren)

Stockholm den 25 januari 1962

Nils G. Hansson
i Skegrie

Gunnar Larsson
i Luttra

Erik Larsson
i Norderön
